NORAKSTS
Lieta Nr. A42342305
AA43-0015-09/5

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 6.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Zakrevska,
tiesneses I.Amona un S.Liniņa,

piedaloties pieteicējas maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Stels un partneri" pārstāvei administratorei *S.K.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pilnvarotajam pārstāvim Rolandam Vītiņam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta par maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Stels un partneri" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2005.gada 24.maija lēmuma Nr.19/13833 atcelšanu, sakarā ar maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Stels un partneri" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 30.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2005.gada 20.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – MSIA) „Stels un partneri" pieteikums par Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk –VID) ģenerāldirektora 2005.gada 24.maija lēmuma Nr.19/13833 (turpmāk – Lēmums) atcelšanu. Ar Lēmumu atstāts spēkā VID Rīgas muitas reģionālās iestādes direktora V.Liepiņa 2005.gada 3.marta lēmums Nr.3.4/2286 (turpmāk arī – sākotnējais lēmums), ar kuru uzlikts pienākums MSIA „Stels un partneri" samaksāt muitas parāda, citu muitas iestāžu administrējamo nodokļu parādu un soda naudu kopā – Ls 127247,30.

[2] Pieteicējs lūdz atcelt Lēmumu šādu motīvu dēļ.

[2.1] Ar Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 15.marta spriedumu SIA „Stels un partneri" ir pasludināta par maksātnespējīgu no 2004.gada 1.marta.

[2.2] VID Rīgas muitas reģionālās iestādes 2005.gada 10.februāra vēstulē Nr.3.4.2/1364 „Lēmums par pēcmuitošanas pārbaudes uzsākšanu"

MSIA „Stels un partneri" administratore *A.J.* tika informēta par pēcmuitošanas pārbaudes uzsākšanu par 2002.gadā SIA „Stels un partneri" veiktajiem darījumiem.

[2.3] Lēmuma saņemšanas dienā, kad maksātnespējas lieta vēl nebija iztiesāta, administratorei vēl nebija tiesības saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 61. un 62.pantu iepazīties ar veicamās pārbaudes lietas materiāliem, izteikt savu viedokli mutvārdos un rakstveidā, jo administratores rīcībā vēl nebija grāmatvedības dokumenti. Administratora darbības līdz lietas izskatīšanai nosaka likuma „Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 48.pants. Savu viedokli konkrētajā jautājumā *A.J.* 2005.gada 14.februārī nosūtīja VID Rīgas muitas reģionālajai iestādei.

[2.4] Neskatoties uz augstāk minēto, MSIA „Stels un partneri" ir veikts nodokļu uzrēķins Ls 127247,30 apmērā un Lēmums izsūtīts *L.B.* – SIA „Stels un partneri" prezidentei, kaut gan pārvaldes institūciju darbība saskaņā ar likuma nosacījumiem bija apturēta.

[2.5] Tādējādi tika liegta iespēja saskaņā ar Ministru kabineta 1997.gada 17.decembra noteikumiem Nr.428 „Preču muitas aprēķināšanas kārtība" (turpmāk – MK noteikumi Nr.428) ar uzņēmuma grāmatvedībā esošajiem dokumentiem apstiprināt deklarēto muitas vērtību.

[3] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumā Administratīvajai rajona tiesai norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[3.1] *A.J.* arguments, ka SIA „Stels un partneri" bija liegta iespēja ar uzņēmuma grāmatvedības dokumentiem apstiprināt muitas deklarācijās norādīto un VID apšaubīto muitas vērtību, nav pamatots un ir pretrunā ar lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, ko pierāda turpmāk norādītais.

VID Rīgas muitas reģionālās iestādes direktora vietnieks *A.U.* 2005.gada 10.februārī pieņēma lēmumu Nr.3.4.2/1364 par pēcmuitošanas pārbaudes uzsākšanu SIA „Stels un partneri".

2005.gada 14.februārī *A.J.* informēja VID Rīgas muitas reģionālo iestādi, ka viņa ar Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 13.janvāra spriedumu ir iecelta par MSIA „Stels un partneri" administratori, līdz ar ko līdz lietas izskatīšanai tiesā viņai ir likuma „Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 48.pantā noteiktās pilnvaras. Ņemot vērā šos apstākļus, VID Rīgas muitas reģionālā iestāde 2005.gada 10.februāra lēmumu par pēcmuitošanas pārbaudes uzsākšanu nosūtīja gan MSIA „Stels un partneri" direktorei *L.B.*, gan MSIA „Stels un partneri" administratorei *A.J.* 2005.gada 10.februāra lēmumā ir norādīts pārbaudes periods, pārbaudāmās muitas deklarācijas un lūgums iesniegt VID attiecīgos grāmatvedības dokumentus.

Likuma „Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 21.panta otrā daļa noteic, ka administratoram pēc parādnieka pasludināšanas

par maksātnespējīgu ir visas likumos, parādnieka statūtos vai līgumos paredzētās pārvaldes institūciju tiesības un pilnvaras. Tā kā SIA „Stels un partneri" par maksātnespējīgu tika pasludināta 2005.gada 15.martā, tad ar šo dienu *A.J.* kļuva par uzņēmuma amatpersonu. Pamatojoties uz šādu nostāju un uz likuma „Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 48.pantu, *A.J.* apgalvo, ka tai nebija ne tiesību, ne iespēju iesniegt VID pārbaudes veikšanai pieprasītos grāmatvedības dokumentus. *A.J.* nav ņēmusi vērā, ka lēmums par pārbaudes uzsākšanu tika nosūtīts arī SIA „Stels un partneri" direktorei *L.B.* Pēc šī lēmuma saņemšanas *L.B.* 2005.gada 2.martā informēja VID Rīgas muitas reģionālo iestādi, ka pieprasītos dokumentus pārbaudei iesniegt nevarēs, jo tos ir nodevusi paziņai, kas dzīvo Daugavpilī, un tie ir nodeguši. Līdz ar to uz pārbaudes veikšanas un lēmuma pieņemšanas brīdi SIA „Stels un partneri" pilntiesīgā amatpersona - *L.B.* – atteicās VID iesniegt pārbaudes veikšanai nepieciešamos uzņēmuma grāmatvedības dokumentus. Tādējādi VID tiesiski un pamatoti pēcmuitošanas pārbaudi veica, pamatojoties uz VID rīcībā esošajiem dokumentiem.

[3.2] Iepriekš norādītie lietas faktiskie apstākļi pierāda, ka tiesai iesniegtajā pieteikumā vienīgais norādītais arguments, ka VID ir liedzis iespēju pieteicējam pierādīt savas rīcības tiesiskumu ar uzņēmuma grāmatvedības dokumentiem, nav pamatots.

[3.3] Apstrīdēšanas iesniegumu VID ģenerāldirektoram *A.J.* iesniedza 2005.gada 11.aprīlī, bet SIA „Stels un partneri" amatpersonas pilnvaras *A.J.* ieguva jau 2005.gada 15.martā. Tādējādi nav saprotams, kāpēc, iesniedzot apstrīdēšanas iesniegumu VID ģenerāldirektoram, *A.J.* neizmantoja savas tiesības iesniegt arī pierādījumus, kas apstiprina VID Rīgas muitas reģionālās iestādes amatpersonu lēmumu prettiesiskumu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 30.marta spriedumu MSIA „Stels un partneri" pieteikums noraidīts.

Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[4.1] Tiesa konstatē, ka Lēmums ir pamatots ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 37.panta ceturto daļu un likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 4.panta otrās daļas 7.punktu. Līdz ar to tiesa secina, ka Lēmuma pieņemšanā ir ievēroti tā izdošanas procesuālie un formālie priekšnoteikumi, tai skaitā funkcionālā un teritoriālā piekritība.

[4.2] No lietas materiāliem konstatējami šādi lietas faktiskie apstākļi:

2005.gada 10.februārī VID Rīgas muitas reģionālās iestādes direktora vietnieks pieņēma lēmumu Nr.3.4.2/1364 par pēcmuitošanas pārbaudes uzsākšanu SIA „Stels un partneri".

2005.gada 14.februārī *A.J.* informēja VID Rīgas muitas reģionālo iestādi par to, ka ar Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 13.janvāra spriedumu ir iecelta par SIA „Stels un partneri" administratori.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2005.gada 15.marta spriedumu, SIA „Stels un partneri" pasludināta par maksātnespējīgu un par administratori apstiprināta *A.J.*

SIA „Stels un partneri" direktore ir *L.B.* (turpmāk tekstā – direktore).

Pamatojoties uz iepriekš minēto, ar 2005.gada 1.aprīļa Uzņēmumu reģistra lēmumu apturēta SIA „Stels un partneri" pārvaldes institūcijas darbība un administratore iecelta par amatpersonu ar paraksta tiesībām.

[4.3] Lietā netiek apstrīdēts atbildētāja uzliktais nodokļu uzrēķina un soda naudas apmērs. Pieteicējs apstrīd pārbaudes veikšanas fakta tiesiskumu un pamatotību, jo uzskata, ka ir pārkāptas pieteicēja APL 61.un 62.pantā noteiktās tiesības piedalīties lēmuma pieņemšanā, proti, būt uzklausītam, piestādīt dokumentus un iepazīties ar lietas materiāliem.

[4.4] Saskaņā ar likumu „Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 20.pantā noteiktajām administratora tiesībām līdz lietas izskatīšanai tiesā, administratoram ir šādas tiesības:

1) iepazīties ar parādnieka finansiālo stāvokli un visiem dokumentiem;

2) pieprasīt no parādnieka informāciju, kas nepieciešama maksātspējas procesa gaitā un saņemt to;

3) pieaicināt speciālistus (.).

Savukārt likuma „Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 48.pants, uz kuru atsaukusies pieteicēja administratore, nosaka, ka pēc iecelšanas un līdz lietas izskatīšanai tiesā administrators veicamās funkcijas:

1) noskaidro parādnieka pārstāvjus (.);

2) sastāda pārskatu par parādnieka norēķinu kontos un kasē esošo naudas līdzekļu apjomu un parādnieka pamatlīdzekļu un apgrozāmo līdzekļu bilances vērtību (.);

3) apzina parādnieka valdījumā vai turējumā esošo trešajām personām piederošo mantu;

4) sastāda kreditoru sarakstu (.).

Ņemot vērā likumā noteikto administratora tiesību un funkciju apjomu periodā līdz lietas izskatīšanai, tiesa secina, ka atbilstoši likumā noteiktajai administratora kompetencei pieteicējai bija tiesības iepazīties ar SIA „Stels un partneri" dokumentiem, tai skaitā ar pēcmuitošnas pārbaudes veikšanai nepieciešamajiem dokumentiem, kā arī bija tiesības šādus dokumentus pieprasīt no direktores, bet pieteicēja to nav veikusi.

Līdz ar to tiesa uzskata par nepamatotu pieteicēja argumentu, ka brīdī, kad atbildētāja reģionālā iestāde pieņēma lēmumu par pēcmuitošanas pārbaudes uzsākšanu, t.i., 2005.gada 10.februārī, administratores rīcībā nevarēja nebūt visu nepieciešamo finansiālo darbību apliecinošo dokumentu, jo uzņēmuma dokumentu pārņemšana līdz uzņēmuma pasludināšanai par maksātnespējīgu likumā nav paredzēta. Gadījumā, ja šādu dokumentu

administratores rīcībā nebija, izmantojot normatīvajos aktos noteiktās tiesības, viņai bija iespējas šādus dokumentus iegūt.

[4.5] Tiesas sēdē apstiprināts un starp pusēm nepastāv strīds par to, ka brīdī, kad tika pieņemts lēmums par pēcmuitošanas pārbaudes veikšanu, SIA „Stels un partneri" atradās maksātnespējas procesā, bet vēl nebija ar tiesas spriedumu pasludināts par maksātnespējīgu.

Atbilstoši iepriekš konstatētajam SIA „Stels un partneri" statusam maksātnespējas procesa gaitā, tiesa pārbauda vai atbildētājs ir paziņojis lēmumu par pārbaudes uzsākšanu uzņēmuma atbildīgajai amatpersonai un konstatē, ka 2005.gada 10.februāra atbildētāja Rīgas muitas reģionālās iestādes lēmums par pēcmuitošanas pārbaudes sākšanu ir nosūtīts gan administratorei, gan direktorei kā uzņēmuma amatpersonai un izpildinstitūcijai.

Minētajā lēmumā ir norādīts pieprasījums iesniegt atbildētājam pārbaudes veikšanai nepieciešamos saimnieciskās un finansiālās darbības apliecinošus dokumentus. Tāpat lēmums satur norādi par tiesībām atbilstoši APL 61. un 62.pantam, iepazīties ar pārbaudes lietas materiāliem jebkurā tās stadijā un izteikt savu viedokli (.).

Tiesas sēdē administratore norādīja, ka uzskata lēmumu par pēcmuitošanas pārbaudes sākšanu par prettiesisku jo nav pierādījumu, ka šāds lēmums nosūtīts SIA „Stels un partneri" direktorei. Šis arguments nav patiess jo, kā jau iepriekš konstatēts, lietā ir apliecinājums par šī lēmuma nosūtīšanu direktorei. Bez tam lietas materiālos ir direktores 2005.gada 2.marta rakstveida paskaidrojums, saskaņā ar kuru, direktore, atsaucoties uz saņemto lēmumu, paskaidro, ka SIA „Stels un partneri" finansu darbību apliecinošie dokumenti tikuši nodoti glabāšanā citai personai, kur ugunsgrēkā sadeguši.

[4.6] Tiesas sēdē pieteicēja izteica argumentu, ka lēmums par pēcmuitošanas pārbaudes uzsākšanu nav uzskatāms par tiesisku, jo uz lēmuma nav norādīti visi adresāti, kam lēmums nosūtīts. Tiesas ieskatā šāds pieteicējas secinājums ir kļūdains, šādu apsvērumu dēļ.

Lietā nav strīda par to, ka lēmums par pēcmuitošanas pārbaudes sākšanu nav administratīvs akts. Attiecībā uz dokumentu, ko izdod valsts pārvaldes iestāde, ir attiecināmi un piemērojami Ministru kabineta 1996.gada 23.aprīļa noteikumi Nr.154 „Noteikumu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr.154). Atbilstoši MK noteikumos Nr.154 ietvertajām prasībām attiecībā uz dokumenta saņēmēja norādīšanu, ir noteikts, ka juridisko dokumentiem, kuros jānorāda dokumenta saņēmējs, jābūt arī adresātam. Konkrētajā gadījumā ir norādīts dokumenta saņēmējs – SIA „Stels un partneri", bet kā adresāts ir norādīts attiecīgi administratore un direktore.

Līdz ar to tiesa secina, ka atbildētājs, nosūtot lēmumu atsevišķi gan direktorei, gan administratorei, nav pārkāpis dokumentu noformēšanas prasības, kas varētu ietekmēt dokumentu juridisko spēku un dabu.

[4.7] Saskaņā ar likumu „Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju” 21.panta otro daļu, pēc parādnieka pasludināšanas par maksātnespējīgu, administratoram ir visas likumos, parādnieka statūtos vai līgumos paredzētās pārvaldes institūciju tiesības un pilnvaras (.).

Līdz ar to secināms, ka kopš SIA „Stels un partneri” pasludināšanas par maksātnespējīgu, t.i., kopš 2005.gada 15.marta, administratorei ir bijušas visas likumā noteiktās, tai skaitā līdzdalību administratīvajā procesā nodrošinošās tiesības. Tiesas sēdē pieteicējas pārstāves paustais arguments, ka dokumentu pārņemšana ir garš un sarežģīts process, kā rezultātā viņa nevarēja realizēt savas tiesības, tiesas ieskatā ir vērtējams kā hipotētisks pieņēmums un nevar kalpot par pamatu atbildētāja lēmuma atcelšanai.

[4.8] No lietas materiāliem ir konstatējams, ka lēmumu par pēcmuitošanas pārbaudes rezultātiem pieteicēja pārstāve ir pārsūdzējusi VID ģenerāldirektoram 2005.gada 11.aprīlī, proti, pēc tam, kad SIA „Stels un partneri” jau bija pasludināta par maksātnespējīgu, tātad administratorei bija visas nepieciešamās pilnvaras iesniegt pierādījumus pēcmuitošanas pārbaudes rezultātā veiktā uzrēķina pārskatīšanai, kad atbildētājs, atbilstoši APL 81.pantam, kā augstākā iestāde izskatīja lietu vēlreiz pēc būtības.

Tiesa konstatē, ka arī šajā procesa stadijā pieteicēja pārstāve nav iesniegusi atbildētājam nekādus dokumentus. Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka pieteicēja pārstāve nav realizējusi savas likumā noteiktās tiesības. Savukārt atsaukšanās uz likumā noteikto tiesību neizmantošanu nav uzskatāma par pamatu administratīvā akta atcelšanai.

Līdz ar minēto pieteikumā norādītie un tiesas sēdē uzturētie argumenti par to, ka atbildētājs ir pārkāpis pieteicēja tiesības, nenodrošinot tiesības paust savu viedokli un izteikt savus argumentus, tādējādi pieļaujot būtiskus procesuālus pārkāpumus, nav pamatoti.

[4.9] Bez tam, tiesa vērš uzmanību, ka tiesu praksē ir atzīts, ka pieļauto procesuālo pārkāpumu dēļ administratīvais akts ir atceļams tikai tad, ja attiecīgais procesuālais pārkāpums ietekmē arī administratīvo aktu pēc būtības, tas ir, ja ir iespējama cēloņsakarība starp procesuālās normas pārkāpumu un procesa rezultātu (*Augstākas tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedums lietā SKA-292*).

[4.10] Saskaņā ar APL 249.pantu, tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, tiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots, tādēļ atstājams negrozīts.

[5] MSIA „Stels un partneri” administratore 2006.gada 13.aprīlī iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 30.marta spriedumu.

Apelācijas sūdzībā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Administratīvās rajona tiesas spriedumā kļūdaini konstatēts, ka 2005.gada 14.februārī administratore *A.J.* informē VID Rīgas reģionālo muitas iestādi par to, ka ar Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 13.janvāra spriedumu ir iecelta par SIA „Stels un partneri" administratori. Patiesībā administratore 2005.gada 25.janvāra vēstulē informē VID Rīgas muitas reģionālo iestādi par to, ka ar 2005.gada 13.janvāra lēmumu (jo SIA „Stels un partneri" iesniegtais maksātnespējas pieteikums vēl nav skatīts pēc būtības) ir iecelta par SIA „Stels un partneri" administratori un lūdz sniegt informāciju par izņemto uzņēmuma konditorejas izstrādājumu kravu. Nesaņemot atbildi uz savu 2005.gada 25.janvāra informācijas pieprasījumu, administratore kā adresāts 2005.gada 13.februārī saņēma VID Rīgas muitas reģionālās iestādes vēstuli Nr.3.4.2/1364 „Lēmums par pēcmuitošanas pārbaudes uzsākšanu" (datēta ar 2005.gada 10.februāri), kur noteikts, ka pēcmuitošanas pārbaude notiks no 2005.gada 10.februāra līdz 2005.gada 21.februārim. Faktiski tas ir paziņojums par iestādes faktisko rīcību, kad faktiskā rīcība jau ir uzsākta. Administratore nekavējoties 2005.gada 14.februāra vēstulē informēja VID, ka nevar uzrādīt uzņēmuma finansiālos un saimnieciskos dokumentus, atsaucoties uz likuma „Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju" 48.pantu. Pēc būtības šo administratores paziņojumu var uzskatīt par iesniegumu par iestādes faktisko rīcību, kad iestāde jau ir uzsākusi faktisko rīcību. Tiesa nav vērtējusi, ka iestāde ir reaģējusi uz administratores vēstuli par iestādes faktisko rīcību. Pēc administratores 2005.gada 14.februāra vēstules saņemšanas VID Rīgas muitas reģionālā iestāde saprata, ka kļūdaini izsūtījusi administratorei vēstuli Nr.3.4.2/1364 (datēta ar 2005.gada 10.februāri) un telefoniski lūdza to atnest atpakaļ VID Rīgas muitas reģionālajai iestādei, ko administratore arī godprātīgi izdarīja, paturot sev dokumenta kopiju.

[5.2] Administratīvās rajona tiesas spriedumā kļūdaini konstatēts, ka administratorei bija tiesības uzņēmuma „Stels un partneri" dokumentus, kuri nepieciešami pēcmuitošanas pārbaudes veikšanai, uzrādīt VID Rīgas muitas reģionālajai iestādei, pieprasīt tos no uzņēmuma direktores.

Tiesa nav vērtējusi, vai otrs adresāts – direktore *L.B.* – savas ilgstošas slimības dēļ, ko apliecina Rīgas muitas reģionālās iestādei iesniegtās izziņas, bija spējīga pēcmuitošanas pārbaudes īsajā laikā piestādīt uzņēmuma dokumentus.

Pēc parādnieka SIA „Stels un partneri" pasludināšanas par maksātnespējīgu, administrators ir pārņēmis uzņēmuma dokumentus, tai skaitā, arī dokumentus, kuri attiecas uz konkrēto pēcmuitošanas pārbaudi (līgumi ar Lietuvas uzņēmumu „Tekimo baza", līgumi ar SIA „Pari", šo uzņēmumu piestādītie rēķini, Rietumu bankas izsniegtie rēķinu apmaksas pārskaitījumu dokumenti) un kuri nav sadeguši, kā savā iesniegumā kļūdaini apgalvo direktore.

[6] VID 2006.gada 19.maija paskaidrojumā pieteicējas apelācijas sūdzībā norādītās iebildes un argumentus uzskata par nepareiziem un neatbilstošiem normatīvo aktu prasībām un lietas faktiskajiem apstākļiem.

Paskaidrojumā norādīts turpmāk minētais.

[6.1] Apelācijas sūdzības iesniedzējs, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu, kā vienīgo argumentu norāda apstākli, ka MSIA „Stels un partneri" bija liegta iespēja iesniegt VID tā pieprasītos dokumentus preču muitas vērtības aprēķināšanai, kā arī nebija dotas tiesības iepazīties ar lietas materiāliem un izteikt savus iebildumus.

Šādu argumentu pieteicējs pamato ar apstākli, ka VID 2005.gada 10.februāra lēmumu par pēcmuitošanas pārbaudes uzsākšanu nosūtīja maksātnespējīgā uzņēmuma administratorei, kurai norādītājā datumā vēl ar likumu nebija piešķirtas tiesības darboties šī uzņēmuma vārdā un interesēs. Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka VID ir pārkāpis APL 61. un 62.pantā noteiktās tiesības piedalīties lēmuma pieņemšanā.

Šāds pieteicējas apgalvojums nav pamatots un ir pretrunā ar lietas faktiskajiem apstākļiem.

[6.2] Pirmkārt, VID 2005.gada 10.februāra lēmums par pēcmuitošanas pārbaudes uzsākšanu, pretēji pieteicējas apgalvojumiem, tika nosūtīts ne vien uzņēmuma administratorei, bet arī šī uzņēmuma direktorei, kas norādītajā laikā bija pilntiesīga SIA „Stels un partneri" amatpersona. Lēmumā par pārbaudes uzsākšanu, cita starpā, bija lūgts iesniegt VID pārbaudes veikšanai nepieciešamos dokumentus, kā arī dotas atsauces uz APL 64. un 65.pantu, kas procesa dalībniekiem ļauj iepazīties ar lietas materiāliem un izteikt iebildumus.

Pēc šī lēmuma saņemšanas MSIA „Stels un partneri" direktore 2005.gada 2.martā informēja VID Rīgas muitas reģionālo iestādi, ka pieprasītos dokumentus pārbaudei iesniegt nevarēs, jo tos ir nodevusi paziņai, kas dzīvo Daugavpilī, un tie ir nodeguši. Līdz ar to uz pārbaudes veikšanas un lēmuma pieņemšanas brīdi SIA „Stels un partneri" pilntiesīgā amatpersona attiecās VID iesniegt pārbaudes veikšanai nepieciešamos uzņēmuma grāmatvedības dokumentus. Tādējādi VID tiesiski un pamatoti pēcmuitošanas veica, pamatojoties uz VID rīcībā esošajiem dokumentiem.

Norādītos lietas faktiskos apstākļus savā spriedumā ir izvērtējusi arī pirmās instances tiesa, nonākot pie pamatota secinājuma, ka VID nav pārkāpis pieteicējas tiesības un ir rīkojies normatīvo aktu ietvaros.

[6.3] Otrkārt, apelācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesa nav izvērtējusi apstākli, ka uzņēmuma direktorei nebija iespēju tik īsā laikā iesniegt VID tā pieprasītos dokumentus. Sakarā ar šādu pieteicējas iebildi VID paskaidro, ka MSIA „Stels un partneri" direktore VID iesniegtajā paskaidrojumā nav izteikusi lūgumu pagarināt termiņu dokumentu iesniegšanai, bet gan norādījusi, ka dokumentus iesniegt nav iespējams. Bez tam, ja jau apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka uzņēmuma direktore

nevarēja iesniegt dokumentus VID laika trūkuma dēļ, tad nav saprotams, kāpēc pieteicēja savas tiesības attiecībā uz pierādījumu iesniegšanu nav izmantojusi apstrīdēšanas stadijās, VID Rīgas muitas reģionālās iestādes amatpersonas lēmumu pārsūdzot VID ģenerāldirektoram.

[7] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāve apelācijas sūdzību uzturēja un lūdza pieteikumu apmierināt.

VID pārstāvis tiesas sēdē apelācijas sūdzību neatzina un lūdza pieteikumu noraidīt.

Tiesas sēdē *L.B.* liecināja, ka bija SIA „Stels un partneri" direktore. Pieteicējs ar nelikumīgām darbībām nenodarbojās, saimniecisko darbību veica, ievērojot likuma normas, nenodarbojās ar kontrabandu, neizvairījās no nodokļu nomaksas. Sākotnēji paskaidroja VID, ka dokumenti sadeguši, bet pēc tam tikai noskaidroja, ka nav sadeguši tieši šie dokumenti. Lieciniece parakstīja līgumus, dokumentus, ko atveda komercdirektors, personīgi ar darījuma partneriem nekontaktējās.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un liecinieces liecības, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] APL 307.panta ceturtā daļa noteic, ka gadījumā, kad tiesa, izskatot apelācijas sūdzību, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pieteikums Administratīvajai rajona tiesai ir pamatots tikai ar norādi uz iespējamiem procesuāliem pārkāpumiem iestādes rīcībā. Pirmās instances tiesa lietu izskatījusi pieteikuma pamatojumā norādītajā apmērā.

Apelācijas sūdzība savukārt ietver iebildumus pret pirmās instances tiesas secināto, ka procesuāli pārkāpumi iestādes rīcībā nav konstatējami. Sūdzība būtībā atkārto pieteikumā norādītos argumentus, tajā izteikti iebildumi par pirmās instances tiesas sniegto faktisko apstākļu juridisko novērtējumu.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa, izskatot lietu, pareizi konstatējusi apstrīdētos lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un sniegusi motivētu šo apstākļu juridisko novērtējumu. Izvērtējot pirmās instances tiesas spriedumā ietverto argumentāciju, apgabaltiesa atzīst, ka tā ir

pareiza un pilnībā pietiekama, līdz ar to apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā ietvertajai argumentācijai un to neatkārto.

Šajā sakarā nav būtiski, kā vērtēts administratores 2005.gada 14.februāra iesniegums, ja kopumā tiesa pareizi atzinusi, ka iestāde lēmumu par pārbaudes uzsākšanu nosūtījusi tobrīd kompetentai pieteicēja amatpersonai – *L.B.*

[10] Apelācijas instances tiesas sēdē tagadējā administratore papildus norādīja, ka iestāde nepamatoti konstatējusi, ka preces Lietuvā saņemtas no Polijas par citu vērtību, kā rezultātā nepareizi atzīts, ka kravas muitas vērtība ir pazemināta.

Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa izvērtē, vai pieteicējs muitā uzrādīja pareizu Latvijā ievesto preču vērtību, vai VID to pamatoti apšaubīja un pareizi noteica citu muitas vērtību saskaņā ar informāciju, ko ieguva no Lietuvas muitas iestādes.

[11] Saskaņā ar Muitas likuma 161.pantu (redakcijā, kas bija spēkā apstrīdēto darījumu veikšanas laikā) muitas maksājumu aprēķināšanā par pamatu tiek ņemta preču muitas vērtība. Muitas vērtības noteikšanas metodes ir noteiktas Muitas likuma 165.-167.pantā.

Muitas likuma 165.panta pirmā daļa noteic, ka ievesto preču muitas vērtība ir preces darījuma vērtība, tas ir, cena, kas faktiski ir samaksāta vai maksājama par precēm, kad tās pārdod eksportam un ieved Latvijas Republikas muitas teritorijā, un tā, ja nepieciešams, tiek saskaņota ar šā likuma 168.un 169.pantā noteikto kārtību, taču ar nosacījumu, ka tiek ievēroti šā panta otrajā daļā minētie noteikumi.

Muitas likuma 166.panta pirmā daļa nosaka, ja novērtējamo preču muitas vērtību nevar noteikt saskaņā ar šā likuma 165.pantu, secīgi tiek izmantotas šā panta otrās daļas 1. - 4.punktā minētās metodes. Panta otrā daļa noteic, ka novērtējamo preču muitas vērtība saskaņā ar šā panta pirmo daļu tiek pielīdzināta:

1) vienādu preču darījuma vērtībai, kuras pārdotas izvešanai uz Latvijas Republikas muitas teritoriju un izvestas vienlaikus ar novērtējamām precēm;

2) līdzīgu preču darījuma vērtībai, kuras pārdotas izvešanai uz Latvijas Republikas muitas teritoriju un izvestas vienlaikus ar novērtējamām precēm;

3) vērtībai, kas pamatota uz vienas vienības cenu, par kādu Latvijas Republikas muitas teritorijā ar vislielāko noietu tiek pārdotas ievestās vienādās vai līdzīgās preces ar pārdevēju savstarpēji nesaistītām personām;

4) saliktai vērtībai (.).

Muitas likuma 167.panta pirmā daļa noteic, ja novērtējamo preču muitas vērtību nevar noteikt saskaņā ar šā likuma 165. un 166.pantu, tā jānosaka pēc Latvijas Republikas muitas teritorijā esošajām ziņām (.).

No minēto normu satura secināms, ka muitas vērtības noteikšanas metodes ir piemērojamas secīgi: vispirms muitas vērtība nosakāma pēc darījumu vērtības pēc Muitas likuma 165.panta; ja nevar piemērot 165.pantu, muitas vērtība jānosaka pēc 166.pantā norādītajām metodēm (vienādu un līdzīgu preču novērtēšanas metodes); bet, ja nevar piemērot 166.pantu, muitas vērtība nosakāma, piemērojot 167.pantā norādīto īpašo gadījumu novērtēšanas metodi.

Ievedot preces Latvijas muitas teritorijā, to muitas vērtību pieteicējs noteica pēc darījumu vērtības, t.i., atbilstoši UAB „Šiauliu Tiekimo Baze" izsniegtajos rēķinos norādītajai preču vērtībai, kam tika pieskaitītas summas, kas norādītas SIA „Pari" rēķinos par preču nogādāšanu līdz Latvijas robežai.

[12] Saskaņā ar Muitas likuma 115.pantu pēc preču izlaišanas muitas kontroli var veikt jebkurā laikā, ja ir pamats uzskatīt, ka netiek ievērotas starptautisko līgumu un citu normatīvo aktu normas.

Saskaņā ar noteikumu Nr.428 13.punktu, ja pēc muitas vērtības noteikšanas ir noskaidrots, ka tās noteikšanai iesniegtās ziņas bijušas nepatiesas vai kļūdainas, noteiktā muitas vērtība netiek atzīta un muitas vērtību nosaka no jauna.

1992.gada 12.oktobra Eiropas Padomes Regulas (EEK) 2913/92 „Par Kopienas Muitas Kodeksa izveidi" (turpmāk – Regula) 13.pants piešķir muitas dienestiem tiesības saskaņā ar spēkā esošajiem nosacījumiem veikt jebkādu kontroli, ko tie uzskata par nepieciešamu, lai nodrošinātu tiesību aktu muitas jomā pareizu piemērošanu. Savukārt Regulas 78.panta 3.punkts noteic, ja deklarācijas pārskatīšanas rezultātā vai pēcmuitas pārbaudē atklājas, ka attiecīgās muitas procedūras noteikumi ir piemēroti, pamatojoties uz nepatiesu vai nepilnīgu informāciju, muitas dienesti saskaņā ar pastāvošajiem noteikumiem veic pasākumus, kas nepieciešami, lai stāvokli izlabotu, ņemot vērā tiem pieejamo jauno informāciju.

Kā atzīts administratīvo tiesu praksē, iemesls muitas vērtības noteikšanai no jauna nav nedz deklarētāja vaina nepatiesu vai nepilnīgu ziņu sniegšanā, nedz muitas amatpersonu vaina patiesās muitas vērtības nepareizā noteikšanā, bet gan objektīvi konstatēta nepareizība, ko nepieciešams izlabot (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumu lietās Nr.SKA-64/2004, Nr.SKA-20/2005*).

VID pēc preču izlaišanas veica muitas iestādē iesniegto muitas deklarāciju pārbaudi un secināja, ka deklarācijās nav uzrādīta pareiza preču vērtība, tāpēc ievesto preču muitas vērtību noteica no jauna, pamatojoties uz līdzīgu preču darījuma vērtību, kuras pārdotas izvešanai uz Latvijas teritoriju.

[13] Atbildētājs Sākotnējā lēmumā konstatējis, ka pieteicēja nopirktās preces Lietuvā ievestas no Polijas. No Lietuvas muitas iestādes saņemtajiem pārbaudes materiāliem (*sk. iegūtās informācijas apkopojumu audita pārskata*

1.tabulā, lietas 1.pielikuma 68.-69.lapa) VID konstatējis, ka preces pirms to deklarēšanas brīvam apgrozījumam Latvijas teritorijā no Polijas uz Lietuvas muitas noliktavu uzņēmumam UAB „Šiauliu Tiekimo Baze" nosūtījis ārzonas uzņēmums „Harman Financial LLC", Lietuvas muitas noliktavā ievestās preces netika izlaistas brīvam apgrozījumam, tām tika piemērota muitas procedūra - ievešana muitas noliktavā, par ko noformēti VAD EU7. Pēc tam uz Latviju uzņēmums UAB „Šiauliu Tiekimo Baze" eksportējis tādu pašu preču sortimentu un daudzumu, kā ievests Lietuvas muitas noliktavā, bet noformējot VAD EX3, Lietuvas muitas iestādē izsniegti jauni rēķini ar tādu pašu numuru un izsniegšanas datumu, kā ievedot preces noliktavā, bet ar vairākkārt zemāku cenu.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka konstatējot minētos apstākļus, VID pamatoti apšaubīja pieteicēja iesniegtajos rēķinos norādīto muitas vērtību un pamatoti noteica to no jauna, jo VID bija ieguvis informāciju, ka vienām un tām pašām precēm noteikta būtiski atšķirīga cena. Šādas ziņas varēja kalpot par pamatu neatzīt noteikto muitas vērtību un noteikt to no jauna.

Liecinieces liecība par to, ka pieteicējs rīkojies likumīgi un nav pieļāvis tiesību normu pārkāpumus, šajā sakarā vērtējama kritiski, jo tai ir tikai deklaratīvs raksturs. Tā ir pretrunā lietā esošajiem pierādījumiem par pieteicēja darbībām, kuru rezultātā samazināti maksājumi valsts budžetā.

[14] Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka no lietas materiālos esošajiem dokumentiem par konkrētu preču ievešanu no Polijas Lietuvā neizriet, ka pieteicējs būtu šo darījumu puse. Tomēr Administratīvās apgabaltiesas ieskatā par konkrētajiem darījumiem noformētie dokumenti ir jāvērtē kopsakarā ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem par darījumu norisi.

Lietas materiālos atrodas pieteicēja un uzņēmuma „Harman Financial LLC" 2001.gadā noslēgtais līgums Nr.2/1 (*lietas 1.sējuma 186.-187.lapa*). Šajā līgumā uzņēmums „Harman Financial LLC" kā pārdevējs un pieteicējs kā pircējs ir vienojušies, ka pārdevējs pārdod pircējam produkciju saskaņā ar faktūrrēķinā norādītiem nosacījumiem no muitas noliktavas SA 0017 „ZAO Šhaulia Tiekimo Baze".

Lietas materiālos atrodas arī pieteicēja kā pircēja un uzņēmuma UAB „Šiauliu Tiekimo Baze" kā nosūtītāja 2003.gada 2.janvāra līgums (*lietas 1.sējuma 184.-185.lapa*), kurā nosūtītājs apņemas iekraut un nosūtīt pircējam preci atbilstoši saskaņotajam sortimentam un cenām. Saskaņā ar šo līgumu nosūtītājam ir jānodarbojas ar pircējam nepieciešamās preces savākšanu, jākalpo kā starpniekam starp pārdevēju un pircēju. Nosūtītājs veic preces iekraušanu pircēja piegādātajā transportā, preces piegāde tiek īstenota no nosūtītāja muitas noliktavas Šauļos. Pircējs apmaksā preci, ieskaitot līdzekļus nosūtītāja kontā vai citā bankas kontā, kuru nosūtītājs norādījis papildu ziņojumā. Nosūtītājam nav jāsniedz par pārdevēju nekādas ziņas, visus

norēķinus ar pārdevēju, kā arī strīdīgu jautājumu risināšanu uzņemas nosūtītājs.

No abiem minētajiem līgumiem kopumā, kā arī no tā, ka sakrīt Lietuvā un Latvijā ievesto preču sortiments un daudzums, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka no Polijas Lietuvā ievestas tieši tās pašas preces, kas pēc tam no Lietuvas ievestas Latvijā, preču pārdevējs ir uzņēmums „Harman Financial LLC" un preces, izmantojot kā starpnieku Lietuvas uzņēmumu UAB „Šiauliu Tiekimo Baze", ir pārdotas pieteicējam. Lietuvas uzņēmums preču pirkuma darījumā ir darbojies tikai kā starpnieks, bet faktiskais preču pārdevējs bija uzņēmums „Harman Financial LLC". Dokumenti, kas noformēti par preču ievešanu no Polijas Lietuvā un pēc tam no Lietuvas Latvijā noformēti būtībā viena darījuma ietvaros.

Šādos apstākļos Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka VID bija pamats konstatēt, ka patiesā preču vērtība bija norādīta Lietuvas muitas iestādē iesniegtajos rēķinos, ievedot preces Lietuvas muitas noliktavā un noteikt vērtību no jauna atbilstoši šajos rēķinos norādītajai darījuma vērtībai. Līdz ar to preču cenu VID pareizi noteicis, pamatojoties uz darījuma cenu, kas norādīta Lietuvas muitas iestādē iesniegtajos rēķinos, ko uzņēmums „Harman Financial LLC" izrakstījis Lietuvas uzņēmumam „Šiauliu Tiekimo Baze", izvedot preces no Polijas.

[15] Muitas likuma 168.panta pirmās daļas 5.punktā noteikts, ka, nosakot preču muitas vērtību saskaņā ar šā likuma 165.pantu, pie faktiski samaksātās cenas jāpieskaita izdevumi par ievedamo preču nogādāšanu līdz Latvijas Republikas muitas robežai, ieskaitot apdrošināšanas izdevumus un izdevumus par preču kravas operācijām.

Apgabaltiesa atzīst, ka VID pamatoti preču muitas vērtībā iekļāva preču nogādāšanas izdevumus, atbilstoši SIA „Pari" sniegtajai informācijai.

[16] Pieteicējs norāda, ka tiesa nav vērtējusi VID vēstuli Nr.3.4.3/17722, no kuras izriet, ka pārbaudes materiāli no Lietuvas saņemti daļēji, bet no Polijas nav saņemti vispār un darījumu pārbaudes jāveic, pamatojoties uz esošajiem pierādījumiem.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka minētā vēstule (*lietas 1.sējuma 107.lapa*) neattiecas uz VAD, kuru pārbaude veikta ar šajā lietā pārsūdzēto Lēmumu, tāpēc minētajai vēstulei izskatāmajā lietā nav nozīmes.

[17] Kā atzīts līdzšinējā tiesu praksē, soda nauda saskaņā ar likumu „Par nodokļiem un nodevām" piemērojama tikai gadījumos, ja konstatēta nodokļa maksātāja vaina (nodoms vai neuzmanība) likuma noteikumu neievērošanā, jo soda uzlikšana, nekonstatējot vainu vispār, pārkāpj proporcionalitātes principu (*sk. Senāta 2005.gada 14.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-4 12. un 13.punktu un 2006.gada 28.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-*

0070-06 14.punktu; arī Senāta 2006.gada 20.decembra sprieduma lietā SKA-543 9.punktu).

Izvērtējot konkrētās lietas apstākļus, Administratīvā apgabaltiesa nekonstatē acīmredzamu soda naudas nesamērību, jo nav konstatējami īpaši apstākļi, kas par to liecinātu. Pieteicējs muitā iesniegtajos dokumentos nav norādījis patieso darījumu vērtību, kā rezultātā nav ievērotas normatīvo aktu prasības par nodokļu nomaksu un valstij nav nomaksāti nodokļi samērā lielā apmērā. Ievērojot minēto, apgabaltiesa uzskata, ka soda naudas noteikšana pilnā apmērā nav vērtējama kā acīmredzami nesamērīga.

[18] Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka VID pieteicēja ievesto preču muitas vērtību noteica pareizi un pamatoti ar Lēmumu aprēķināja pieteicējam papildus maksājumus budžetā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Stels un partneri" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2005.gada 24.maija lēmuma Nr.19/13833 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	S.Zakrevska
Tiesneses	*(paraksts)*	I.Amona
	(paraksts)	S.Liniņa

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese S.Zakrevska
Rīgā, 2009.gada 6.martā